

Opetusideoita ja -aineistoa – Pedagogiska idéer och läromaterial

”Kimpalan seudulla on ainakin riittävästi haasteita” – Oppiminen ja opettaminen aluekehittämissimulaatioissa

NIKLAS LUNDSTRÖM & ILKKA LUOTO

Aluetiede, Vaasan yliopisto¹

Järjestimme vuoden 2016 syksyllä Vaasan yliopistossa aluetieteen kandidaattivaiheen opiskelijoille ”Aluekehittämisen ammatilliset käytännöt” -kursin (5op). Kurssi järjestettiin simulaatio-opetuksena ja sen tavoitteena oli tutustuttaa opiskelijat aluekehittämisen menetelmiin ja niihin liittyviin ammatillisiin käytäntöihin. Kantavana pedagogisena ideana oli tarjoilla yhdessä rakennettavia, mutta samalla ennalta-arvaamattomia oppimisen oivalluksia, joiden kautta aluekehittäminen näyttäytyy eri toimijaryhmien välisenä kommunikaationa sekä osallisuutena. Kurssin oppimistavoitteena oli oppia tunnistamaan erilaiset aluekehittämisen menetelmät ja niihin liittyvät ammatilliset käytännöt esimerkiksi digitaalisia ympäristöjä hyödyntävän suunnittelun kautta. Asiantuntijaroolia harjoiteltiin tiedollisiin, taidollisiin ja eettisiin oppisisältöihin tukeutuen. Kurssilla tutustuttiin myös erilaisiin aluekehittämisen toimijoihin. Kurssille osallistui 21 pääasiassa toisen ja kolmannen vuoden opiskelijaa.

Vaasan yliopiston aluetieteen yksikkö järjestää opetusta oman maisteriohjelman lisäksi hallintotieteen kandidaattiohjelmassa. Aluekehittämisen teema nivoutuu siten osaksi hallinnonalan opetusta. Aluekehittäminen liittyy yhteiskuntaantieteelliseen sekä hallintomaantieteelliseen tematiikkaan, mutta myös myös laajaan yhteiskunnalliseen viitekehikseen, jossa alueita pyritään kehittämään niiden omista lähtökohdista käsin. Siten aluekehittämisen toimijat eivät edusta yhtä hallinnonala, vaan monia hallinto- ja aluetasoa. Lisäksi heidän ammatilliset taustansa vaihtelevat. Käytännössä julkisen sektorin edustajat joutuvat siis työskentelemään monenlaisten verkostojen jäsenenä toteuttaa samalla julkisen sektorin vastuuta ja velvollisuuksia. Heidän työnkuvaansa on vaikuttanut myös hallinnon siirtyminen niin sanottuun hallinnan kulttuuriin, jossa yhteiskunnan kehitykseen vaikutetaan vapaaehtoisuuden ja asiakkuuksien kautta. Aluekehittämisessä julkinen sektori toimiikin yhä useammin mahdollistajana kuin toimeenpanijana.

Koska *alue* sisältää paljon erilaisia toimintoja, hallinnon tasoja, tahtotiloja ja tavoitteita, joutuvat aluekehittäjät käsittelemään työssään yhä laajempia ja sekavampia kokonaisuuksia (Lundström 2015). Aluekehittäjän työssä korostuu etenkin epäsuora kehittäminen, jossa vaikutetaan ensisijaisesti toimijoihin sen sijasta, että ohjattaisiin suoraan alueen kehittymistä. Aluekehittäjät pyrkivät vaikuttamaan esimerkiksi toisiinsa, yrityksiin, valtioon, yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja muihin tutkimuslaitoksiin (Sotarauta ym. 2007: 22). Tätä ymmärrystä olemme pyrkineet tuomaan osaksi simulaatio-opetusta.

Esittelemme tässä artikkelissa kurssin lähtöasetelman ja toteuttamisen käytännöt. Samalla pohdimme, miten kuvaamamme simulaatio-opetus vastaa aluekehittämisen ammatillisten käytäntöjen vaatimuksiin. Niin ikään liitämme simulaatiomenetelmän käytön tekstissämme osaksi humanistista oppimiskäsitystä (ks. Nevgi & Lindblom-Ylänne 2009).

Pirullista peliä ja pyhiä paikkoja

Alan monialaisuuden takia aluekehittämistä on kuvattu osuvasti pirulliseksi peliksi (Lundström 2015), epävarmaksi ja alati muuttuvaksi sumeudeksi (Antikainen ym. 2006: 11–12) tai epäselvyyden hallinnaksi (Sotarauta 1996). Näitä ominaisuuksia lähdimme myös simulaatiossamme korostamaan. Pirullisen pelin idea oli kantavana voimana kurssin aikana. Se juontaa juurensa satunnaisuudesta, kompleksisuudesta ja siitä, että ongelmista ja ratkaisusta on erilaisia tulkintoja intressiryhmien tai toimijoiden välillä huolimatta siitä, että toimijoilla on yhteinen tavoite kehittää aluetta. Lisäksi erilaisilla toimijoilla on erilaiset roolit, vastuut ja velvollisuudet. Myös aluetasojen välinen ristiriitaisuus korostuu. Monet kehittäjistä pelaajat pelaavat peliä samanaikaisesti eri aluetasoilla.

Monitasoisuudestaan huolimatta aluekehittämisen kontekstit sijoittuvat tai kohdistuvat aina johonkin. Viime kädessä kaikilla päätöksillä on paikallistuvia vaikutuksia yritysten ja ihmisten arkeen.

¹ E-mail: <niklas.lundstrom@uva.fi>; <ilkka.luoto@uva.fi>

Hieman karrikoiden ilmaistuna poliitikot ja aluekehittäjät pelaavat pirullisia pelejä ja rakentelevat hallintohimmeleitä, joiden varassa keskeiset palvelut jäsentyvät alati uusiutuvien rakenteiden mukaisesti. Hallinnon sekä hallinnan tahdistamat sijainniliset resurssit siis muotoilevat ihmisten koettua ja toiminnallista elinpiiriä. Robert D. Sackia (2010) mukaillen paikkoja tehdään ja niistä huolehditaan; ne ovat avoimia solmuja, joissa sosiaalisten suhteiden verkostot todentuvat ja muuttuvat näkyviksi. Alueyhteisöjen näkökulmasta paikat ovat tärkeitä, koska ne sisältävät perinteitä, kulttuurisia kiinnikkeitä sekä arkea ylläpitäviä käytäntöjä ja merkityksiä (Ks. Luoto & Lundgren 2017).

Käytännössä kompleksisuus ja paikkanäkökulma muodostivat kursseille luontevan sekä hedelmällisen jännitteen, jota ruokittiin tehtävänannoilla sekä muun muassa spontaanilla maaseutukehittäjän asiantuntijavierailulla. ”Aluekehittämisen ammatilliset käytännöt” -kurssin simulaatiolle annettiin sen sisältöjä kuvaava alaotsikko: ”Pirullista peliä ja pyhiä paikkoja”.

Aluekehittämisen simulaatio pedagogisena työkaluna

Kurssin perusajatus pohjaa humanistiseen ihmiskäsitykseen, jossa opettajan tehtävä on ohjata ja kannustaa. Toki rooliimme kuului teoreettisemmankin tiedon tarjoilu simulaation alussa sekä sen eri vaiheissa niin sanottujen aamu-briefingien yhteydessä. Kuitenkin päävastuu oppimisesta sälytettiin opiskelijalle, joka määritytti kokeilevaksi, uteliaaksi ja aktiivisesti osaamistaan rakentelevaksi toimijaksi.

Aluekehittämissimulaatiossa hyödynnettiin myös yhteistoiminnallisesta oppimisesta (*cooperative learning*) sekä ongelmalähtöisestä oppimisesta (*problem-based learning*) sovellettuja menetelmiä. Yhteistoiminnallisessa oppimisessä keskinäinen kilpailu ja yhteistoiminta sopivissa suhteissa auttavat opiskelijoita toimimaan ryhmänä, mutta samalla myös mittaamaan tekemistään suhteessa muihin ryhmiin. Sama pätee myös yksilöiden ja ryhmän suhteeseen.

Aluekehittämissimulaatiossa toimijuuteen perustuvat alaryhmät muodostavat lähioppimisympäristön. Ryhmien sisäinen positiivinen keskinäisriippuvuus tarkoittaa, että yksilölliset oppimistavoitteet liittyvät ryhmien yhteisiin tavoitteisiin (Repo-Kaaranto 2009: 281).

Ongelmalähtöinen oppiminen soveltuu monitaisten kokonaisuuksien hahmottamiseen. Se tukee myös kasvamista asiantuntijatehtävään, jossa edellytetään vuorovaikutustaitoja sekä ongelmanratkaisukykyä. Opettajien roolina on toimia aktiivisina tuutoreina, jotka auttavat oikean tiedon äärelle, tuke-

vat ryhmien toimintaa sekä motivoivat opiskelijoita (Lindblom-Ylänne ym. 2009: 267–268).

Alkujaan lääketieteellisessä ja hoitotyöhön liittyvässä koulutuksessa suosituksi muodostunut simulaatio-opetus on tyypillisesti ongelmalähtöistä oppimista (DeLeon 2008). Howard Barrows esimerkiksi esitteli 1960-luvulla kalifornialaisessa yliopistossa *simuloidun potilaan* käytön osana opetusta teoreettisen tiedon havainnollistamisessa (Lindblom-Ylänne ym. 2009: 264). Sittenkin simulaatiot ovat saaneet vankan suosion myös muilla aloilla (esim. Hägg ym. 2005; DeLeon 2008; Salakari 2010; Eränpalo & Karhuvirta 2013; Mattlin 2017). Tyypillisesti simulaatioon kuuluu yhteisoppimisen osio, johdanto aiheeseen, itse simulaatio tekemisenä (usein osana laajempaa teemaa), arviointi sekä jälkipuinti (DeLeon 2008).

Simulaation yleisenä tavoitteena voidaan pitää sitä, että opiskelijat saavat mahdollisuuden tutustua tilanteisiin, joita he mahdollisesti voivat kohdata oppimisympäristön ulkopuolella (DeLeon 2008). Simulaatiossa opiskelija voi kokeilla erilaisia rooleja pelkäämättä epäonnistumisista (Eränpalo & Karhuvirta 2013). Simulaatiot voivat myös edistää osallistumista (DeLeon 2008).

Hannu Salakarin (2010: 13–14, 18) mukaan simulaatiokoulutus tukee aiemmin omaksuttua teoreettista tietoa. Simulaation avulla opitaan ongelmanratkaisua ja päätöksentekoa, mikä helpottaa siirtymistä työelämään. Lisäksi kommunikaatio- ja tiimityöskentelytaidot kehittyvät. Vaikka simulaatiot ovat omimmillaan ongelmalähtöisyydessä, ne toimivat myös erityyppisten menetelmien ja rutiinien ”turvallisessa” opiskelussa.

Yhteiskunnallisten simulaatioiden kohdalla ristiiriitaisten tai moniäänisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelu auttaa oman asiantuntijaroolin löytämisessä. Aluekehittämissimulaation aikana opiskelijat saattoivat esimerkiksi testata poikkeavia viestintästrategioita hyvinkin vaihtelevissa tilanteissa.

Käytäntöjä painottavan opetuksen ohella yhtenä simulaatio-opetuksen hyötynä pidetään sitä, että opiskelijan oppimisen motivaatio paranee, kun opetusta organisoidaan totutusta poikkeavalla tavalla (Salakari 2010). Aluekehittämissimulaation aikana oli havaittavissa, että suurin osa opiskelijoista paneutui tehtäviin innokkaasti ja jopa simuloitujen tapahutumien imuun aidosti heittäytyen. Opiskelijoiden yksilölliset erot toki näkyivät kursilla, joten todennäköisesti kaikki eivät hyötynet simulaatio-opetuksesta samalla tavalla.

Kurssin rakenne ja kulku

Ennen kurssin alkua listasimme aluekehittämisen toimijoita, joiden roolia ja tehtäviä olisi mahdollista

Kuva 1. Simulaatiokurssi toteutettiin uudestaan myös marraskuussa 2017. Kuvassa hallintotieteen sekä aluetieteen opiskelijat pohtivat Kimpalan haasteita globaalitalouden pyörteisä. (Kuva: Niklas Lundström, 11/17)

simuloida luomassamme ympäristössä. Ensimmäisessä tapaamisessa opiskelijat jakautuivat 3–4 hengen ryhmiin, ja heille annettiin mahdollisuus valita itselleen mieleinen alueellinen toimijarooli. Ryhmiä muodostui kuusi (Nuijalan kyläyhdistys, Pulkan kunta, Hiidenmaan maakunta², media, luonnonsuojeluyhdistys ja yliopisto). Mahdollisuuksia olisi ollut muitakin; esimerkiksi valtion roolia ei yksikään ryhmä halunnut, joten se jäi luontevasti opettajien ”tilannekeskukselle”.

Pirullisen pelin viitekehys huomioon ottaen oli luonnollista, että ryhmien roolit ja luonteet erosivat toisistaan merkittävästi. Opiskelijat eivät siis olleet samalla viivalla aluekehittäjinä, ja eri toimijoiden valtaosiot tunnistettiin jo aikaisempien kurssien tarjoamien tietoaiteksien perusteella hyvin. Esimerkiksi maakunnalla on erilaiset vastuut ja velvollisuudet verrattuna kyläyhdistykseen. Toisaalta nähtiin, että valtamarginaalista nouseva hyvä idea sai laajempaa kannatusta, mikäli toimija osasi pelata ryhmänä ja samalla kommunikoida muiden toimijoiden kanssa riittävällä tavalla.

Lähiopetusta annettiin yhteensä 16 oppitunnin ajan (kuva 1). Kurssi alkoi kolmen tunnin johdantoluennolla. Seuraavalla viikolla järjestettiin viitenä päivänä kahden tunnin istunnot, joiden jälkeen oli muutaman päivän hengähdystauko. Viimeisellä kerralla kokoonnuttiin jälleen kolmeksi tunniksi tekemään yhteenvedoa. Simulaatioon osallistumisen lisäksi kurssin suorittamiseen vaadittiin lyhyt oppimispäiväkirja. Opiskelijakohtainen kurssiarviointi

(asteikolla 1–5) tehtiin oppimispäiväkirjan, ryhmätöiden sekä aktiivisuuden perusteella.

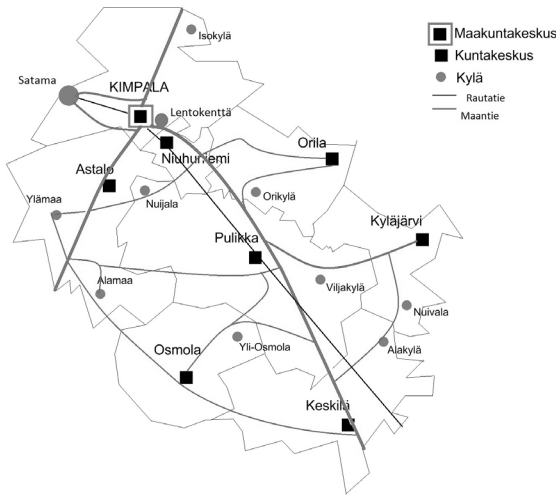
Jokaisella seitsemällä lähiopetuskerralla oli uusi tilannekuva, jonka opettajat esittelivät yhteisessä aamu-briefingissä. Jokaisen lähiopetuskerran jälkeen opiskelijoiden tuli laatia ryhmissään lyhyt kirjallinen raportti, jossa reagoitiin tilannekeskuksen tilannekuvaan ja kokoontumisessa heränneisiin keskusteluihin.

Ohjeistus oli tarkoituksellisen väljä, sillä annoimme ryhmille mahdollisuuden vaikuttaa simulaation kulkuun siten kuin kukin ryhmä katsoi oman toimijuutensa viitekehyksessä parhaaksi. Kyse ei ollut siis vain tilanteeseen perustuvasta normatiivisesta vastineesta, vaan ryhmiä rohkaistiin käyttämään mielikuvitusta ja vaikuttamaan simulaatioon aktiivisesti.

Kurssi toteutettiin henkilökohtaisen vuorovaihtuksen ohella myös sähköisessä Moodle-ympäristössä. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että opiskelijat lasivat laatimansa raportit päivittäin Moodleen, jolloin toimijoiden raportit olivat myös muiden ryhmien ja opettajien luettavissa.

Kurssi alkoi johdantoluennolla, johon kuului teoreettinen katsaus alueiden dynamiikkaan, paikan tematiikkaan ja pirullisiin peleihin aluekehittämisen viitekehyksessä. Samalla sivuttiin myös muita ajankohtaisia teemoja, kuten käynnissä olevia maakunta- ja sote-uudistusta sekä kuntaliitoksia. Johdantoluennolla esiteltiin kuvitteellisen Hiidenmaan maakunnan kartta ja tilannekuvaus (kuva 2) eli simulaation ”pelikenttä”. Kuntien tietoja oli ladattu valmiiksi Moodle-alustalle. Nämä olivat lähinnä tilastollisia tietoja asukasluvusta, ikäjakautumis-

²Maakunnan nimi ei viitannut millään tavalla Viron toiseksi suurimpaan saareen, Hiidenmaahan.

Kuva 2. Simulaation pelikenttä karttakuvana. Kurssin alussa hahmoteltiin karkeapiirteinen kartta käsiteltävästä kuvitteellisesta alueesta. Kuvaa täydennettiin ja muokattiin kurssin kuluessa.

ta, elinkeinorakenteista ja kaupunginvaltuustojen paikkojen jakautumisesta puolueittain. Jotta opiskelijat pääsisivät paremmin tilastojen taakse, oli kunnista esitetty myös suurimpia työnantajia ja lyhyt tietopaketti yleisestä ilmapiiristä. Tietopaketit esitettiin kuvitteellisista Kimpalasta, Pulikasta, Astalosta, Orilasta ja Niuhiemestä.

Johdantoluennolla esitettyjen alueen ”faktatietojen” lisäksi opiskelijoille tähdennettiin, että kaikkea relevanttia tietoa ei ole mahdollista pukea sanoiksi tai tilastoiksi, vaan heidän tulisi itse luoda alueen sisältöjä ja merkityksiä. Tämä ulottuvuus on olemassa myös oikeassa elämässä, kun eri toimijat pyrkivät vaikuttamaan alueiden kehittämisen sisältöihin. Samalla tavalla aluekehittämissimulaatio motivoi opiskelijoita, kun he näkivät tilannekuvan muutoksen kautta ryhmänsä vaikutuksen simulaation kulkuun suuremmissa kuvassa.

Ensimmäisen lähiopetuskerran oppimistavoitteena oli teoreettisen sisällön lisäksi se, että opiskelijat tutustuivat tarkemmin valitsemiinsa aluekehittämisen toimijoihin. Tähän käytettiin apuna internetistä löytyviä materiaaleja sekä opettajien ryhmittäistä konsultaatiota. Pelkkä tutustuminen ei kuitenkaan riittänyt. Opiskelijoiden tuli myös jalostaa simuloitua toimijuutta niin, että se sopisi kurssiympäristöön. Parhaimmillaan ryhmät kehittivät itselleen persoonallisen roolin ja tavan kommunikoida osana simulaatiota.

Kurssin sisällöt ja tilannekuvaukset

Päivittäisten tilannekuvien laatimisessa pyrittiin luomaan sekä eksogeenisiä että endogeenisiä tapahtumia, jotta jokainen toimijaryhmä pääsisi mukaan peliin ja jotta yllätyksellisyys pysyisi yllä koko kurssin ajan. Tilannekuvaukset laadittiin niin,

että johdantoluennolla esitetyn tilannekuvan jälkeiset tilannekuvat olivat ainakin osittain johdettu ryhmien laatimien raporttien pohjalta. Näin tartuttiin joihinkin opiskelijoiden huomioihin tai johtolankoihin. Kaikkien tilannekuvien osalta ei ollut mahdollista laatia jokaiselle ryhmälle merkittävää roolia. Tällöin ryhmiä kehoitettiin pohtimaan, miten asiaa kannattaisi lähestyä heidän omasta viitekehksestään. Opiskelijat huomasivat nopeasti, että välillä tietyistä päätöksistä seuraa suuria muutoksia, mutta toisinaan ei tapahdu mitään tai muutos tapahtuu hitaasti.

Ryhmien tehtävänä ei ollut pelkästään laatia kirjallisia raportteja, vaan jokaisella lähiopetuskerralla oli myös erilaisia ryhmäkohtaisia ja ryhmien välisiä tehtäviä. Kurssin suorittamiseksi vaadittiin kirjallisten tuotosten lisäksi sosiaalista vuorovaikutusta ja neuvottelutaitoja, jotka ovat tärkeitä piirteitä niin todellisessa elämässä kuin simuloitussa aluekehittämisessäkin (Virkkala ym. 2014). Tämä konkretisoitui esimerkiksi yhteisen alueseminaarin järjestämisessä ja hankehakemusten laatimisessa yhteistyössä muiden ryhmien kanssa.

Jokaiselle lähiopetuskerralle rakennettiin yksi kantava teema (taulukko 1). Teemoista pyrittiin tekemään käytännön ja tulevaisuuden työtehtävien kannalta relevantteja (esim. maakuntakaavaprosessiin osallistuminen). Vaikka osa taulukossa 1 esitetystä tilannekuvista saattaa kuulostaa absurdilta, ne saattoivat kuvastaa reaalielämää hyvin.

Esimerkiksi hyönteistuotannosta on keskusteltu yllättävänkin vilkkaasti mediassa, ja on ounasteltu, että siinä saattaisi olla yksi mahdollinen ratkaisu ilmastonmuutoksen torjuntaan (esim. Hyönteisiä suomalaiseseen... 2016). Simulaatioissa perin eksoottisena näyttäytynyt kehitysideo arkipäiväistyi jo vuoden päästä syksyllä 2017, kun uusi tulkinta

Taulukko 1. Kurssin tilannekuvat ja teemat vuoden 2016 kursilla

Päivä	Tilannekuva tiivistettynä	Teema
Keskiviikko	<ul style="list-style-type: none"> - Tilanne pääpiirteittäin nykyisenkaltainen. - Suomi haki yllättäen Nato-jäsenyyttä. - Alueella varttunut henkilö valittu Nasan Mars-ohjelmaan. - Nuijalan kylä väliinputoaja kuntaliitoksen jälkeen. - Uusi maakuntahallinto aloittanut toimintansa. 	Tutustuminen aluekehittämisen toimijoihin
Maanantai	<ul style="list-style-type: none"> - Kimpalan kaupungin Venäjä-vetoinen teollisuus sakkaa. Nato-jäsenyydestä aiheutuneiden kauppapoliittisten seurausten johdosta. - Nato osoittanut kiinnostusta perustaa tukikohta Astalon kuntaa. - Maakunnan tulee tehostaa toimintojaan ja talouttaan, jotta Kimpalan keskussairaala säilyy. - Nuijalan eteläpuolella nähty työmiehiä poraamassa reikiä maahan, huhut malmilöydöstä liikkuvat. 	Alueseminaari; tavoitteena pohtia Nato-tukikohdan sijaintia ja Sote-asioita
Tiistai	<ul style="list-style-type: none"> - Nato-tukikohdan perustaminen viivästyy. - Alueen teollisuus vaatii toimenpiteitä, lähes 2 000 irtisanottua kauppapoliittisten seurausten johdosta. - Aluekehittämishankkeita peräänkuulutettiin. 	Aluekehittämisen hankehakemusten laatiminen toimijoiden yhteistyöllä
Keskiviikko	<ul style="list-style-type: none"> - Hankehakemusten laatua kiiteltiin. - Hyönteisravintoa käsitellyt hanke sai rahoitusta. - Työllisyystilanne parantunut osittain hankkeen ansiosta. - Yhdysvaltoihin uusi arvaamattomaksi kuvattu presidentti. - Hyönteistuotannosta ympäristövaikutuksia, rannikon meriveden laatu heikkenemään päin. - Nato-tukikohta tarvitsee infraa, samoin myös vetämään lähtenyt teollisuus. - Maakuntakaavan laatiminen alkaa. 	Maakuntakaavan laatiminen
Torstai	<ul style="list-style-type: none"> - Keskustelu mediassa velloo maakuntakaavoituksen ympärillä, ympäristö unohtunut lähes kokonaan. - Hiidenmaan luontokollektiivi herää ja esittää voimakasta kritiikkiä ehdotetulle maakuntakaavalle; uhkaa pysäyttää koko hankkeen. -Turismi ja erityisesti luontomatkailu nostetaan keskusteluissa maakunnan uudeksi mahdollisuudeksi. 	Symposium yllättävän tilanteen ilmaannuttua
Perjantai	<ul style="list-style-type: none"> - Nato vetäytyy tukikohtaprojektista. - Ympäristökatastrofin syyllisiä etsitään. - Populistipuolue vaalivoittoon, Suomi eroaa EU:sta. - Maakunta ja sen toimijat hätäistuntoon. 	Lausuntopyynnöt toimijoille EU-erosta
Keskiviikko	<ul style="list-style-type: none"> - Katsaus menneeseen ja teoreettiseen viitekehykseen. - Simulaation jälkipuinti. 	Uuden tilannekuvan laatiminen

Euroopan unionin (EU:n) uuselintarvikeasetuksesta sallii hyönteiset ravintona.

Opettajina pyrimme olemaan yllätyksellisiä sekä katsomaan tulevaisuuteen. Olikin jälkikäteen hämmästyttävää huomata, että monet mahdollomina pitämämme asiat näyttivät saavan reaali maailmassa jopa simulaatiota pidemmälle meneviä piirteitä. Jälkikäteen tarkasteltuna Yhdysvallat on todella tiivistämässä yhteistyötä EU:n ja siten myös Suomen kanssa perustamalla yhteisen hybridiuhkien osaamiskeskuksen Helsinkiin. Kurssilla monikaan ei myöskään uskonut, että Donald Trumpista tulee Yhdysvaltojen presidentti, kuten lopulta kävi. Suomalainen alueudistus vastaavasti näyttää jopa sotkuisemmalta kuin syksyllä 2016.

Simulaatio sisälsi paljon reaali maailman elementtejä, mutta samaan aikaan se tuntui olevan yllättävän hyvin kiinni mahdollisissa lähitulevaisuuden kehityksellisyys. Pohdimmekin kurssin jälkeisinä kuukausina, olisiko tällainen simulaatiomenetelmä toimiva jopa tulevaisuuden tutkimuksessa tai mallinnettaessa vaikkapa käynnissä olevan alueudistuksen mahdollisia vaikutuksia.

Vuoden 2016 simulaatiokokeilu sai opiskelijoilta erinomaista palautetta, ja se päätettiin toteuttaa samoin periaattein myös seuraavana vuonna. Päivittäistä luento-aikaa kasvatetaan tunnilla kolmeen tuntiin, jotta opiskelijoilla on enemmän aikaa sulatella eteen tulevia sisältöjä. Oppimispäiväkirjojen perusteella voidaan vetää johtopäätös, että opiskelijat kokivat kurssin suoritustavan mielekkääksi ja positiivisessa mielessä tavanomaisesta poikkeavaksi. Negatiivista palautetta kertyi lähinnä aika-aulallisuudesta ratkaisuihin.

Monet kokivat kurssin nopean tempon haitanneen jossain määrin oppimista. Tämä näkyi muun muassa kommentteissa, joissa kerrottiin, ettei kurssin aikana ehtinyt aina pohtia ratkaisuja tarpeeksi syvällisesti.

Johtopäätökset ja pohdinta

Simulaatio-opetusta on käytetty aiemmin etenkin ammatillisten taitojen opetuksessa. ”Aluekehittämisen ammatilliset käytännöt” -kurssille menetelmän vaikutti istuvan poikkeuksellisen hyvin – olihan tavoitteena lisätä ammatillisia valmiuksia silmällä pitäen jatkuvaa organisaatioiden ja aluehallinnon uudistumista sekä ulkoisen maailman muutoksiin sopeutumista. Tässä mielessä kurssille asetetut oppimistavoitteet saavutettiin odotettua paremmin.

Olisi varsin mielenkiintoista toteuttaa kurssi vieläkin laajemmassa kontekstissa yhteistyössä eri oppiaineiden kanssa. Tällöin simulaation voisi sisällyttää voimakkaammin esimerkiksi yritystoimintaa, juridista puolta tai vaikka organisaatioiden

johtamiseen liittyviä sisältöjä. Tällöin tosin olisi vaarana kurssin perusidean laajentuminen liiankin haastavaksi kokonaisuudeksi hallinnan kannalta. Nykyisellään kurssissa oli riittävästi työmaata kahdelle opettajalle. Kurssi eteni varsin intensiivisissä tunnelmissa, mikä oli jälkikäteen arvioitaessa palkitsevaa kaikkien osapuolten kannalta.

Toinen kurssin aikana ja sen jälkeen oivallettu mahdollisuus piilee aluekehittämissimulaation käytössä tulevaisuuden tutkimuksen menetelmän tai testattaessa etukäteen hallintouudistuksien oletettuja vaikutuksia eri toimijoiden välisten roolien muodostumiseen.

Aluekehittämissimulaatio käsitteli mielikuvituksellista Hiidenmaan maakuntaa. Kokemuksemme mukaan kuvitteellisuudesta oli ainakin kolme selvää hyötyä. Ensinnäkin, opiskelijat lähtevät rohkeammin mukaan kehittämään aluetta ja kokeilemaan erilaisia ratkaisuja. Mikäli kyseessä olisi ollut oikea kaupunki tai maakunta ja jos mukana olisi ollut täysin reaali maailman mukainen tilannekuva, olisi opiskelijoiden todennäköisesti ollut vaikeampaa heittäytyä kehittämispeliin. Esteenä olisi ollut esimerkiksi rohkeuden puute; voiko näin tehdä? Toiseksi, mielikuvituksellinen tilanne antoi kurssin vetäjille mahdollisuudet syöttää simulaatioon yllättäviäkin tilanteita, joita ei ehkä olisi reaali maailmassa sattunut ainakaan lyhyellä aikavälillä. Kolmanneksi, simulaation aikajanaa oli mahdollista venyttää pitkällekin tulevaisuuteen.

Kiitokset

Haluamme esittää kiitokset kurssille osallistuneille opiskelijoille. Kokemus oli mielenkiintoinen, ja kurssia tullaan kehittämään tulevaisuudessa.

KIRJALLISUUS

- Antikainen, J., J. Luukkonen & T. Pyöriä (2006). Kaupunkiverkko ja kaupunkiseudut 2006. *Sisäasiainministeriön julkaisusarja 10/2006*. 153 s.
- DeLeon, A. P. (2008). Are we simulating the status quo? Ideology and social studies simulations. *Theory & Research in Social Education* 36: 3, 256–277.
- Eränpalo, T. & T. Karhuvirta (2013). ”Kajalia mukaan vaan, niin tummennetaan sun silmät. Kyllä sä sitten niille kelpaat!”: Simulaatio tuo esiin nuorten potentiaalain yhteiskunnalliseen deliberaatioon. *Nuorisotutkimus* 31: 3, 3–19.
- Hägg, O., A. Toivonen, P. Heinonen & J. Lääkkö (2005). Simulaatio sopii myös yritysikasvatukseen. *Aikuiskasvatus* 25, 224–227.
- Hyönteisiä suomalaisen ruokapöytään – ”Yhtä lailla eläimiä nämä ovat kuin porsaakin” (2016). Yle. Luettu 2.10.2017. <yle.fi>

- Lindblom-Ylänne, S., J. Nieminen, A. Iivanainen & A. Nevgi (2009). Ongelmalähtöinen oppiminen ja case-menetelmä. *Teoksessa* Lindblom-Ylänne, S. & A. Nevgi (toim.): *Yliopisto-opettajan käsikirja*, 262–279. WSOYpro, Helsinki.
- Lundström, N. (2015). Aluekehittämisen pirullinen peli. *Acta Wasaensia* 326. Aluetiede 14. 135 s.
- Luoto, I. & M. Lundgren (2017). Osallistuminen ja paikkaperustainen kehittäminen: aluetieteilijä ja kansatieteilijä yhteisellä tutkimustaipaleella. *Teoksessa* Fingerroos, O., M. Lundgren, S. Lillbroända-Annala & N. Koskihaara (toim.): *Yhteiskuntaetnologia*, 208–239. SKS, Helsinki.
- Mattlin, M. (2017). Lautapelin käyttö kansainvälisen politiikan opetuksessa – kokemuksia Diplomatiopolikurssin pedagogisesta kehittämisestä ja opettamisesta. *Yliopistopedagogiikka* 24: 1, 11–13.
- Nevgi, A. & S. Lindblom-Ylänne (2009). Oppimisen teorit. *Teoksessa* Lindblom-Ylänne, S. & A. Nevgi (toim.): *Yliopisto-opettajan käsikirja*, 194–236. WSOYpro, Helsinki.
- Repo-Kaarento, S. (2009). Yhteistoiminnallinen oppiminen ja ryhmäopetus. *Teoksessa* Lindblom-Ylänne, S. & A. Nevgi (toim.): *Yliopisto-opettajan käsikirja*, 280–299. WSOYpro, Helsinki.
- Sack, R. D. (2010). *Geography as a tool for developing the mind*. 535 s. The Edwin Mellen Press, Lewiston.
- Salakari, H. (2010). *Simulaattorikouluttajan käsikirja*. 101 s. Eduskills Consulting, Helsinki.
- Sotarauta, M. (1996). *Kohti epäselvyyden hallintaa: Pehmeä strategia 2000-luvun alun suunnittelun lähtökohtana*. 343 s. Finnpublishers, Jyväskylä.
- Sotarauta, M., K.-J. Kosonen & K. Viljamaa (2007). Aluekehittäminen generatiivisena johtajuutena. 2000-luvun aluekehittäjän työnkuvaa ja kompetensseja etsimässä. *Sente-julkaisuja* 23/2007. 145 s.
- Virkkala, S., H. Katajamäki & N. Lundström (2014). Aluekehittäminen ja pirulliset ongelmat. *Teoksessa* Lehto, K. (toim.): *Pirullisista ongelmista hyvään hallintoon*. Vaasan yliopiston julkaisuja. *Vaasan yliopisto, Opetusjulkaisuja* 65, 122–140.